

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 1995

13 JUILLET 1995

Proposition de loi modifiant la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou anti-septiques (1)

(Déposée par M. Foret)

DÉVELOPPEMENTS

«L'ampleur toujours croissante prise par la demande, la production, l'offre, le trafic et la distribution illicite de stupéfiants et de substances psychotropes font peser une menace grave et persistante sur la santé et le bien-être de l'humanité, la stabilité de nations, les structures politiques, économiques, sociales et culturelles de toutes les sociétés et la vie de millions d'êtres humains, spécialement les jeunes.» (Assemblée générale de l'O.N.U. le 23 janvier 1990; Doc. O.N.U. A/RES/S 17 février au 12 mars 1990.)

En Belgique, le phénomène atteint des proportions alarmantes. Les derniers rapports sur la criminalité font état d'une hausse constante liée directement ou indirectement au trafic de stupéfiants.

Le coût social de la toxicomanie ne cesse de croître dramatiquement. Face à ce phénomène, dont la nature en fait un véritable enjeu de société, il importe de déterminer préalablement les différents domaines concernés.

Il y a tout d'abord celui de la santé (conséquences personnelles tragiques sur la condition physique et mentale des toxicomanes, mais aussi propagation du virus du sida, liée à l'utilisation de seringues infectées).

(1) La présente proposition de loi a déjà été déposée au Sénat le 5 avril 1993, sous le numéro 703-1 (1992-1993).

BELGISCHE SENAAAT

BUITENGEWONE ZITTING 1995

13 JULI 1995

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontmettingsstoffen en antiseptica (1)

(Ingediend door de heer Foret)

TOELICHTING

«De steeds wijder om zich heen grijpende vraag, produktie, aanbod, handel en distributie van verdovende middelen en psychotrope stoffen vormen een ernstige en aanhoudende dreiging voor de gezondheid en het welzijn van de mensheid, de stabiliteit van naties, de politieke, economische, sociale en culturele structuren van alle maatschappijen en het leven van miljoenen mensen, in het bijzonder de jongeren.» (Algemene Vergadering van de V.N., 23 januari 1990; V.N.-doc. A/RES/S 17 februari tot 12 maart 1990).

In België neemt het fenomeen alarmerende afmetingen aan. De laatste rapporten over de criminaliteit maken melding van een voortdurende toename van de misdaad die rechtstreeks of zijdelings te maken heeft met de drugshandel.

De maatschappelijke kosten van drugsverslaving blijven op een dramatische wijze stijgen. Dit fenomeen kan bestempeld worden als een echt maatschappelijk probleem maar de verschillende betrokken domeinen dienen vooraf afgelijnd te worden.

Op de eerste plaats gaat het om een gezondheidsprobleem (tragische gevolgen voor de fysieke en mentale gezondheid van de drugsverslaafden maar ook verspreiding van het aidsvirus door het gebruik van besmette naalden).

(1) Dit wetsvoorstel werd in de Senaat reeds ingediend op 5 april 1993, onder het nummer 703-1 (1992-1993).

Il y a ensuite le problème de la sécurité (augmentation directe ou indirecte de la criminalité, due à la nécessité de se procurer de la drogue).

Enfin, la même motivation conduit, dans de nombreux cas, à un accroissement de la prostitution.

Cette problématique ne peut en aucun cas être minimisée. Il faut éviter de banaliser le phénomène au motif qu'il n'est pas neuf, que notre société connaît de multiples formes de comportement d'évasion et que d'autres produits tels alcool, tabac et médicaments sont utilisés exagérément.

Il va de soi qu'à côté de considérations éthiques à long terme, il faut aussi agir dans l'immédiat, aider les utilisateurs de drogues et en diminuer le nombre.

«C'est dans cette optique que depuis plusieurs années de nouvelles thérapies ont vu le jour, ayant pour base l'utilisation de produits de substitution à la drogue.

L'objectif principal de ces techniques est la «stabilisation» des personnes dépendant de la drogue, essentiellement dans l'espoir de réduire, voire d'éliminer leur consommation d'opiacés illégaux et d'augmenter leurs chances de se voir réintégrer dans la vie normale» (Rapport de la fondation Roi Baudouin du 15 janvier 1993).

Il existe plusieurs médicaments de substitution, mais le plus connu d'entre eux est sans aucun doute la méthadone. Il ne faut pas se leurrer. Si le but ultime du traitement doit être le sevrage du patient, la méthadone reste une drogue qui provoque également des effets de dépendance. Il est tout aussi évident que l'on ne résout pas un problème de toxicomanie par un produit. La présente proposition de loi a pour modeste objet de répondre à une série de questions que se posent le cadre médical à propos de l'utilisation de produits de substitution.

Elle vise à supprimer l'infraction prévue à l'article 3 de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques si les traitements de substitution sont entourés de contrôle et de garanties sérieuses. Un accompagnement thérapeutique et psychosocial sont nécessaires.

Si l'on ne parvient pas à désintoxiquer totalement une personne, une dose d'entretien peut lui être administrée, sous le contrôle de la commission médicale provinciale compétente.

C'est pourquoi il convient que ces traitements soient dispensés en relation avec un centre multidisciplinaire doté d'un personnel suffisant, de matériel de pointe, d'une équipe spécialement formée. Certains

Vervolgens is er het veiligheidsprobleem (toename van de criminaliteit doordat verslaafden misdrijven plegen om hun drugs te kunnen betalen).

Dezelfde redenen leiden ten slotte in vele gevallen tot een stijging van de prostitutie.

Deze problematiek mag in geen geval geminimaliseerd worden. We moeten voorkomen dat het fenomeen als een vanzelfsprekendheid wordt afgedaan omdat het niet meer nieuw zou zijn, omdat men in onze maatschappij op talrijke manieren de werkelijkheid zou trachten te ontvluchten en ook van andere produkten zoals alcohol, tabak en geneesmiddelen teveel gebruikt.

Naast de ethische overwegingen op lange termijn moet men ook onmiddellijk optreden, de druggebruikers helpen en hun aantal terugdringen.

«In deze optiek zijn sinds verschillende jaren nieuwe therapieën uitgewerkt die steunen op het gebruik van drugsvervangende produkten.

De hoofddoelstelling van deze technieken is de «stabilisering» van personen die aan drugs verslaafd zijn, vooral in de hoop het gebruik van onwettelijke opiaten bij deze personen te verminderen of zelfs volledig uit te schakelen en hun inschakeling in het normale leven te stimuleren». (Verslag van de Koning Boudewijnsstichting van 15 januari 1993).

Er bestaan verschillende vervangingsmiddelen maar het meest bekende is ongetwijfeld methadon. Men moet zichzelf niets wijsmaken: ook al is het uiteindelijke doel van de behandeling de ontwenning van de patiënt, methadon blijft een drug die eveneens verslavingsverschijnselen teweegbrengt. Het ligt natuurlijk ook voor de hand dat men een probleem van drugsverslaving niet oplost met een produkt. Dit wetsvoorstel wil een bescheiden bijdrage leveren tot het oplossen van een reeks vragen die in de medische praktijk rijzen omtrent het gebruik van vervangingsmiddelen.

Volgens ons wetsvoorstel vervalt de strafbaarheid bepaald in artikel 3 van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica, op voorwaarde dat de vervangingsbehandelingen gepaard gaan met ernstige controles en waarborgen. Een therapeutische en psychosociale begeleiding is noodzakelijk.

Indien men er niet in slaagt een persoon tot volledige ontwenning te brengen, mag hem een onderhoudsdosis worden toegediend onder toezicht van de bevoegde provinciale medische commissie.

Daarom moeten deze behandelingen uitgevoerd worden in samenwerking met een multidisciplinair centrum dat beschikt over voldoende personeel, hooggespecialiseerd materiaal en een speciaal opge-

des contrôles et garanties que les auteurs de la présente proposition souhaitent mettre en place ne relèvent pas de la compétence du législateur national. Il est donc prévu de déposer parallèlement à cette proposition de loi une proposition de décret au niveau des entités fédérées.

Michel FORET.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Un article 3bis, rédigé comme suit, est inséré dans la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques :

«Article 3bis. — Les traitements de substitution, prescrits aux conditions fixées par le Roi par un praticien de l'art de guérir possédant une formation spécifique en la matière reconnue par la commission médicale provinciale compétente et exerçant en relation avec un centre d'aide aux toxicomanes agréé, ne sont pas visés par l'article 3.

Les conditions visées à l'alinéa 1^{er} porteront sur :

— le nombre de patients toxicomanes par praticien de l'art de guérir ainsi que les modalités de contrôle de cette disposition;

— la résidence du patient toxicomane;

— le contrôle de la dépendance réelle de la toxicomanie du patient ainsi que l'efficacité du traitement de substitution;

— les substances médicamenteuses qui peuvent être utilisées dans le cadre des traitements de substitution.

Les substances prescrites sur base des alinéas 1^{er} et 2 sont administrées par voie orale, sous une forme se prêtant à la manipulation pour le patient. Le traitement a pour objectif une réduction progressive des doses administrées.»

Michel FORET.

leide ploeg. Sommige controles en waarborgen die de indieners van dit voorstel wensen in te voeren, behoren niet tot de bevoegdheid van de nationale wetgever. Daarom is het de bedoeling gelijktijdig met dit wetsvoorstel een voorstel van decreet in te dienen.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica wordt een artikel 3bis ingevoegd, luidende :

«Artikel 3bis. — Artikel 3 is niet van toepassing op de behandelingen met vervangingsmiddelen, onder de voorwaarden bepaald door de Koning voorgeschreven door een beoefenaar van de geneeskunde die een specifieke opleiding, erkend door de bevoegde provinciale medische commissie, heeft genoten en die samenwerkt met een erkend centrum voor hulp aan drugsverslaafden.

De voorwaarden bedoeld in het eerste lid betreffen :

— het aantal verslaafde patiënten per beoefenaar van de geneeskunde alsook de wijze waarop deze bepaling wordt gecontroleerd;

— de verblijfplaats van de verslaafde patiënt;

— de controle op de werkelijke drugsverslaving van de patiënt alsmede de doeltreffendheid van de behandeling met vervangingsmiddelen;

— de geneesmiddelen die gebruikt mogen worden in het kader van de behandeling met vervangingsmiddelen.

De op grond van het eerste en het tweede lid voorgeschreven stoffen worden oraal toegediend op een zodanige wijze dat de patiënt ze zelf kan innemen. De behandeling heeft tot doel de toegediende dosis geleidelijk te verminderen.»